

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

آغاز موج دوم شیوع کرونا در اروپا

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: علی ظریف

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲.....	مقدمه	❖
۲.....	بحران سراسری در قاره سبز	❖
۶.....	اعتراضات مردمی در اروپا	❖
۷.....	آمار مبتلایان و فوت شدگان شهروندان اروپایی بر اثر بیماری کرونا	❖
۷.....	بحران کرونا و همگرایی اروپایی	❖
۸.....	نتیجه گیری	❖

اوایل سال میلادی جاری ۲۰۲۰ دنیا و اروپا با مشکل بزرگی روبرو شد که در ابتدا با ابعاد خطرناک آن آشنایی کاملی نداشت. موج اول ویروس به طرز باورنکردنی برخی از مناطق اروپا را در بر گرفت، و تنها سرعت عمل برخی کشور باعث شد آنها کمتر از دیگران از شیوع کووید-۱۹ آسیب ببینند. کشورهای بزرگ اروپا یعنی ایتالیا، اسپانیا، فرانسه و بریتانیا از جمله کشورهای بودند که بیشترین صدمه را بر اثر شیوع کرونا دیدند و ناچار به اعمال محدودیت‌های سراسری در کشورهاشان شدند. پس از گذشت چند ماه بسیاری از کشورها در اروپا پس از آنکه توانستند موج نخست شیوع ویروس کرونا را با موفقیت نسبی مهار کنند، بار دیگر شاهد سیر صعودی موارد ابتلا هستند. از دو هفته گذشته دولت‌های اروپایی دست به تدابیر سخت‌گیرانه‌ای زده‌اند تا شاید بتوانند صدمات این موج مرگبار را کاهش دهند. همزمان اعتراض‌هایی علیه این محدودیت‌ها به دلیل بدتر شدن وضعیت اقتصادی مردم در اروپا به راه افتاده است. مقامات سازمان جهانی بهداشت هشدار داده‌اند تعداد جان‌باختگان کووید-۱۹ در اروپا در پاییز ممکن است پنج برابر تعداد جان‌باختگان در بهار گذشته باشد. این‌گونه اظهارنظرها موجب نگرانی فزاینده مردم در اروپا شده است.

«اورزولا فن درلاین»، رئیس کمیسیون اروپایی در سخنانی با تأکید بر اینکه شرایط کرونایی در اروپا جدی بوده و این اتحادیه در موج دوم عمیق کرونایی قرار دارد، همگان را به مبارزه با این بحران فراخوانده است. رئیس کمیسیون اروپایی تأکید کرد که تنها در هفته گذشته حدود ۱,۱ میلیون مورد جدید ابتلا به کرونا در اروپا وجود داشته است. وی افزود: ما انتظار داریم که این آمارها در دو تا سه هفته آینده به سرعت افزایش یابد. «پیتر پیوت»، مشاور کرونایی کمیسیون اروپایی هم دو هفته پیش در شروع موج دوم کرونا در اروپا گفت که تعداد مرگ‌های کرونایی در اروپا در حال حاضر حدود ۱۰۰۰ نفر در هر روز است که حدود یک سوم بیشتر از هفته قبل است^۱.

❖ بحران سراسری در قاره سبز

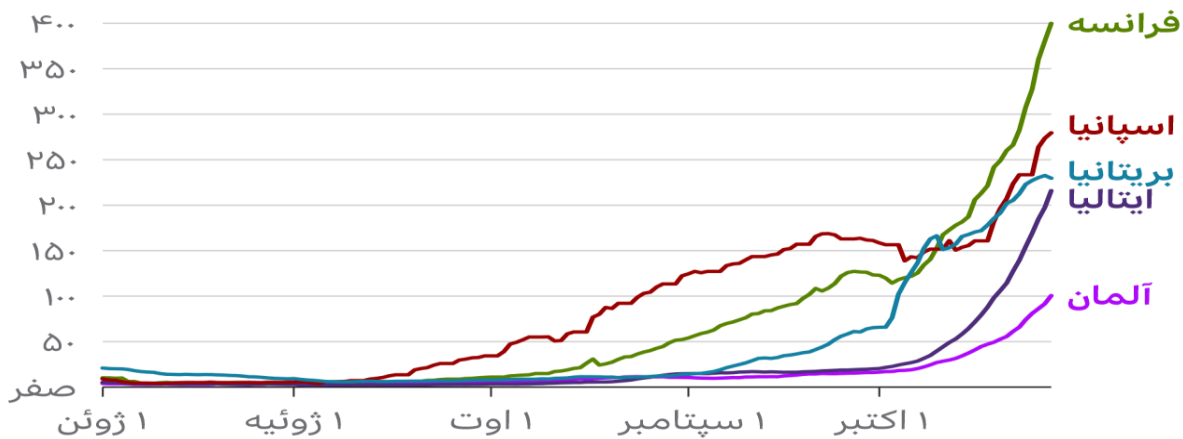
قاره اروپا مجدداً در حال تبدیل شدن به کانون جدید بیماری کووید-۱۹ است، اتحادیه اروپا روز ۲۸ اکتبر (۷ آبان) از ۲۷ کشور عضو خواست تا برای مقابله با ویروس کرونا با یکدیگر هماهنگ‌تر باشند و اقدامات بیشتری با یکدیگر انجام دهند. «اورزولا فن درلاین»، رئیس کمیسیون اروپا در یک نشست خبری گفت: «وضعیت بسیار جدی است، اما اگر همه مسئولیت خود را بپذیرند، هنوز می‌توانیم سرعت شیوع ویروس را کاهش دهیم.» بروکسل تأکید کرده است که برای ردیابی بهتر شیوع موارد ابتلا باید دولت‌ها استراتژی‌های خود را هماهنگ کرده و از آزمایش‌های سریع آنتی‌بادی استفاده بیشتری کنند. برای جلوگیری از کمبود تجهیزات پزشکی به مانند موج اول شیوع ویروس کرونا در اروپا، کمیسیون اعلام کرد که اقدام‌های لازم برای خرید تجهیزات لازم برای واکسیناسیون مانند سرنگ و ضد عفونی‌کننده‌ها را آغاز کرده است.

۱. سایت تابناک، «اروپا در موج دوم عمیق کرونا قرار دارد»، ۱۳۹۹/۸/۸.

کمیسیون اروپا همچنین تعلیق موقت عوارض گمرکی و مالیات واردات تجهیزات پزشکی را تا آوریل آینده (فروردین ۱۴۰۰) تمدید کرد.^۱

آمار کرونا در کشورهای اروپایی در هفته های اخیر در حال افزایش بوده است

کل مبتلایان در هر ۱۰۰ هزار نفر در هر هفته تا ۲۸ اکتبر

توضیح: همه کشورهای آمار روزانه کرونا را هر روز منتشر نمی کنند. این موضوع می تواند علت تغییرات شدید در نمودار بالا باشد.

منبع: ECDC، آمار تا ۲۸ اکتبر

BBC

آخرین روزهای تابستان گذشته بود که «بوریس جانسون»، نخست وزیر انگلیس از وقوع موج دوم کرونا در سراسر کشور خود خبر داده و آن را اجتنابناپذیر خواند. نخست وزیر انگلیس با اشاره به اینکه نمی خواهد قرنطینه سراسری اعمال کند افزود: ممکن است برای جلوگیری از شیوع ویروس محدودیت های فاصله اجتماعی بیشتری لازم باشد.

جانسون ۲۲ سپتامبر (۱ مهر) محدودیت های تازه برای مقابله با موج دوم کرونا اعلام کرد. وی گفت این محدودیت ها ممکن است شش ماه پابرجا بمانند. جانسون در ابتدای سخنانش به نمایندگان مجلس عوام گفت: ما باید اقدام کنیم تا از وخیم ترین عواقب جلوگیری کنیم. ای کاش می توانستم بگویم افزایش ابتلا به دلیل آزمایش بیشتر بوده اما چنین نیست، بستری در بیمارستان دو برابر شده و هر چه به سمت زمستان برویم بدتر خواهد شد. اکنون نه فقط انگلیس بلکه کشورهای مثل فرانسه و اسپانیا هم به نقطه عطف خطرناکی رسیده اند. بر اساس محدودیت های جدید رستوران ها باید ساعت ده شب تعطیل کنند و ماسک برای فروشندگان و مسافران تاکسی اجباری شد. تعداد مهمانان مراسم عروسی از سی به پانزده کاهش یافت و بازگشتن تماشاچیان به ورزشگاه ها که قرار بود به زودی از سر گرفته شود و همچنین برگزاری کنفرانس ها لغو شد.^۲

همزمان مشاوران علمی دولت انگلستان روز ۲۵ سپتامبر (۴ مهر) با صدور بیانیه ای اعلام کردند که موج دوم کرونا در تمام نواحی این کشور (انگلیس، اسکاتلند، ولز و ایرلند شمالی) آغاز شده است. در این بیانیه که یک نسخه آن در رسانه های انگلیس منتشر شده آمده است: آمار مبتلایان به سرعت رو به افزایش است و برای توقف این روند که می تواند

^۱ یورو نیوز، «اروپا بدنبال محدودیت های سختگیرانه علیه کرونا»، ۲۸/۱۰/۲۰۲۰

^۲ بی بی سی، «اعلام محدودیت های بیشتر در بریتانیا با شروع موج دوم کرونا»، ۲۲/۹/۲۰۲۰

فشار بیش از حدی را بر نظام خدمات درمانی وارد کند باید سریعاً اقدام کرد. آن‌ها در این بیانیه از مردم انگلیس خواسته‌اند تا اصول بهداشتی را رعایت کرده، چون همه در معرض خطر قرار دارند.^۱

با آغاز محدودیت‌ها و استمرار وخامت اوضاع نظام سلامت در انگلیس به تدریج نارضایتی‌ها افزایش یافته است. بنابراین وزارت بهداشت انگلیس در پی ناکامی سیستم بهداشتی در کنترل شیوع کرونا اعلام کرد قصد تعطیلی اداره بهداشت عمومی و جایگزینی آن با سازمان دیگری برای مقابله با پاندمی‌ها را دارد که از الگوی آلمانی پیروی می‌کند.

در جدیدترین اقدام در حالی که هم‌اکنون آمار مبتلایان به کووید ۱۹ در انگلیس از یک میلیون نفر گذشته، بوریس جانسون نخست‌وزیر این کشور برای دومین بار در انگلستان محدودیت‌های سراسری اعلام کرده است. او گفت که فروشگاه‌های غیرضروری و مهمان‌خانه‌ها باید از روز ۵ نوامبر (۱۵ آبان) برای چهار هفته تعطیل کنند. با این حال برخلاف فصل بهار مدارس، کالج‌ها و دانشگاه‌ها اجازه ادامه فعالیت خواهند داشت. نخست‌وزیر بریتانیا افزود مقررات تازه تا روز دوم دسامبر (۱۲ آذر) ادامه خواهد داشت. هدف این است که محدودیت‌ها تا رسیدن ایام کریسمس ۲۵ دسامبر (۵ دی) هنگامی که خانواده‌ها به‌طور سنتی دور هم جمع شده و به دید و بازدید هم می‌پردازند، برداشته شده یا کاهش یابند. رستوران‌ها اجازه تحویل غذا به مردم را خواهند داشت و به مردم گفته شده در هر زمان فقط می‌توانند با یک نفر در خارج از خانه ملاقات کنند. بر اساس مدارک موجود انگلیس در روزهای آینده در معرض تلفات بیشتری در مقایسه با موج اول کرونا در این کشور خواهد بود؛ مگر آنکه محدودیت‌های جدیدی معرفی شوند.^۲

اما همزمان با شیوع موج دوم کرونا در اروپا جمهوری ایرلند، نخستین کشور اروپایی بود که اعلام کرد برای بار دوم مقررات «قرنطینه» را اعمال کرده است. این تصمیم که در موج دوم همه‌گیری بیماری کووید ۱۹ برای نخستین بار در یک کشور اتحادیه اروپا اجرایی شد از نیمه شب ۲۱ اکتبر (۳۰ مهر) به اجرا گذاشته شد. «مایکل مارتین»، نخست‌وزیر ایرلند در جریان یک نطق تلویزیونی ضمن اعلام این مطلب یادآور شد که قرنطینه عمومی به مدت شش هفته اجرا خواهد شد. وی در عین حال اعلام کرد که محدودیت‌های تازه ناشی از قرنطینه مشمول مراکز آموزشی نخواهد شد و مدارس در ایرلند طبق روال قبل به کار خود ادامه خواهند داد. بر اساس تصمیم مقامات دولتی در ایرلند کلیه فروشگاه‌های غیر ضروری در طول دوران قرنطینه بسته خواهند بود و رستوران‌ها تنها مجاز به ارائه بسته‌های غذایی بیرون‌بر هستند.^۳

در پی افزایش شدید شمار مبتلایان در موج دوم شیوع کرونا، در اسپانیا و ایتالیا هم محدودیت‌های سختی اعمال شد. در پی افزایش شدید شمار مبتلایان در موج دوم شیوع کرونا، در اسپانیا و ایتالیا محدودیت‌های سختی اعمال شد. موارد جدید شناسایی شده ابتلا به ویروس کرونا در ایتالیا در روز ۲۴ اکتبر (۳ آبان) طی ۲۴ ساعت به حدود ۲۰ هزار مورد رسید و رکوردی جدید به ثبت رساند. فعالیت اغلب فروشگاه‌ها و مراکز تجاری و اقتصادی از ساعت شش بعد از ظهر به بعد ممنوع شده است. مسئولان محلی ایتالیا تا آخرین لحظه تلاش کرده‌اند جلوی ممنوعیت و محدودیت‌های شدید و سراسری را بگیرند اما اوضاع بحرانی‌تر از آن بود که بتوان از سخت‌گیری صرف‌نظر کرد. در محدودیت‌های جدید تمام

۱. ایرنا، «آغاز مرحله خطرناک کرونایی در انگلیس»، ۱۳۹۹/۷/۴

۲. بی بی سی، «قرنطینه دوباره سراسری در انگلستان»، ۳۱/۱۰/۲۰۲۰

۳. یورو نیوز، «ایرلند، نخستین کشور اروپایی که برای بار دوم قرنطینه می‌کند»، ۲۰/۱۰/۲۰۲۰

موزه‌ها، تئاترها، مراکز بدن سازی و ورزشی و استخرها تعطیل شدند. نخست‌وزیر ایتالیا، «جوزپه کونته» فرمان اجرایی محدودیت‌های جدید را که از ۲۶ اکتبر (۵ آبان) تا ۲۴ نوامبر (۴ آذر) اعمال می‌شود امضاء کرده است. مناطقی مانند لومباردی که در موج اول از کانون‌های اصلی شیوع کرونا بود دوباره با موج سنگینی از ابتلا روبرو هستند اما بسیاری دیگر از بخش‌های ایتالیا هم وضعیت خیلی بهتری ندارند.

همزمان، در اسپانیا نیز با توجه به افزایش شدید موارد جدید ابتلا به کرونا، از روز یکشنبه ۲۵ اکتبر (۴ آبان) در سرتاسر کشور وضعیت اضطراری بهداشتی اعلام شد. «پدرو سانچز»، نخست‌وزیر اسپانیا در یک نطق تلویزیونی اعلام کرده که وضعیت اضطراری تا ماه مه سال آینده (شش ماه دیگر) ادامه خواهد داشت. برای این مدت در سرتاسر اسپانیا، به استثنای جزایر قناری مقررات منع رفت و آمد شبانه اعمال می‌شود. سانچز وضعیت اسپانیا را به لحاظ درگیری با همه‌گیری کرونا بسیار حاد توصیف کرد. منع رفت و آمد شبانه برای ساعت ۱۱ شب تا شش بامداد در نظر گرفته شده اما می‌تواند بسته به شرایط منطقه اندکی متفاوت باشد.^۱

در آلمان آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان روز ۲۹ اکتبر (۸ آبان) با حضور در مجلس این کشور از تصویب محدودیت‌های تازه برای مقابله با شیوع کرونا، دفاع کرد. او با اشاره به اینکه، در هفته‌های گذشته، شمار مبتلایان به کووید ۱۹ در آلمان به طرز چشمگیری افزایش یافته است، وضعیت را در کشور دشوار توصیف کرد. صدراعظم آلمان ضمن یادآوری این نکته که شمار بیماران بستری در بخش مراقبت‌های ویژه هم افزایش یافته است، هشدار داد، چنین روندی، این بخش و پرسنل آن را به زودی تحت فشار قرار خواهد داد. آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان و نخست‌وزیران ایالت‌های شانزده‌گانه این کشور روز ۲۸ اکتبر (۷ آبان) در یک کنفرانس ویدئویی بر سر اعمال محدودیت‌های سختگیرانه در مورد تماس شهروندان با یکدیگر به توافق رسیدند. این اقدامات محدودکننده از روز دوم نوامبر (۱۲ آبان) به اجرا درآمدند و تا پایان این ماه ادامه خواهند یافت. دولت آلمان قصد دارد با تعطیلی گسترده تمام فعالیت‌های تفریحی در سطح کشور، موج دوم کرونا را بشکند.

نتایج یک نظر سنجی نشان می‌دهد که در بحران کرونا اکثر شهروندان آلمانی انتظار کاهش موارد ابتلا به کرونا در سال آینده را ندارند. ۶۰ درصد شهروندان آلمانی اظهار داشته‌اند که به صورت کامل و یا کم و بیش نگران وقوع موج جدیدی از کرونا در سال آینده هستند. تنها ۱۸ درصد شهروندان نظری خلاف این را داشتند. نتایج این نظر سنجی نشان می‌دهد که بزرگ‌ترین ترس در بحران کرونا برای ۲۳ درصد شهروندان آلمانی این است که خودشان بیمار شوند، برای ۲۰ درصد شهروندان جدایی جامعه و برای ۱۸ درصد بیمار شدن وابستگان بوده است. ۵ درصد هم بیشترین نگرانی را درباره از دست دادن شغل خود داشتند.^۲

در فرانسه «مانوئل ماکرون»، رییس جمهوری فرانسه از قرنطینه این کشور دست‌کم تا اول دسامبر (۱۱ آذر) خبر داد. ماکرون در یک نطق تلویزیونی که چهارشنبه شب ۲۸ اکتبر (۷ آبان) پخش شد اعلام کرد برای مهار ویروس کرونا که همه را در اروپا شگفت زده کرده چاره‌ای جز اعمال قرنطینه ندارد. با این حال مدارس همچنان باز خواهند بود. قوانین قرنطینه در فرانسه از یک دقیقه بامداد جمعه ۳۰ اکتبر (۹ آبان) اعمال شد. این دومین قرنطینه سراسری در فرانسه در

^۱. دویچه وله، «اعمال محدودیت‌های شدید کرونایی در ایتالیا و اسپانیا»، ۲۵/۱۰/۲۰۲۰

^۲. خبرگزاری تسنیم، «کرونا در اروپا»، ۱۳۹۹/۷/۲۱

سال جاری، پس از قرنطینه بهار گذشته است که هشت هفته به طول انجامید. ماکرون هشدار داد که موج دوم شیوع ویروس کرونا «مرگبارتر از موج نخست» است: «این ویروس با سرعتی در فرانسه در حال شیوع است که حتی بدبینانه‌ترین پیش‌بینی‌ها به این سمت نمی‌رفت. تمام مناطق فرانسه در وضعیت بالای هشدار قرار گرفته‌اند.» این سخنان در حالی مطرح شد که روز ۲۷ اکتبر (۶ آبان) مقام‌های حوزه بهداشت فرانسه از مرگ ۵۲۳ نفر در اثر ابتلا به کووید-۱۹ در طول ۲۴ ساعت خبر داده بودند که بیشترین میزان فوتی روزانه از ماه آوریل (فروردین) گذشته محسوب می‌شود.^۱

همزمان با آغاز موج دوم کووید ۱۹ و افزایش شدید آمار مبتلایان به این بیماری در اروپا، بلژیک نیز به عنوان آخرین کشور به قافله کشورهای اروپایی پیوست که برای دومین بار قرنطینه سراسری وضع کردند. «الکساندر دکرو»، نخست‌وزیر بلژیک اعلام کرد بر پایه مقررات تازه قرنطینه که از روز دوشنبه دوم نوامبر (۱۲ آبان) در این کشور اجرا شد، بخش‌های تجاری غیر ضروری در کشور تعطیل شده و کارکنان بخش‌های دولتی و خصوصی حتی الامکان مشمول دورکاری خواهند بود. قرار است تعطیلات جاری مدارس در این کشور نیز سه روز تمدید شده و تا ۱۵ نوامبر (۲۵ آبان) ادامه خواهد یافت. در مدت قرنطینه جدید که قرار است دست کم تا یک ماه و نیم ادامه پیدا کند، شهروندان حق پذیرفتن بیش از یک نفر از افراد خارج از خانواده را در خانه خود ندارند و حق دارند در گروه‌های حداکثر چهار نفری از خانه خارج شوند. تنها در هفته گذشته حدود ۱۰۰ هزار مورد جدید ابتلای قطعی به کرونا در کشور ۱۱ و نیم میلیونی بلژیک مشاهده شد، آماری که از زمان شیوع کرونا در این کشور تاکنون رکورد به حساب می‌آید.^۲

❖ اعتراضات مردمی در اروپا

مردم نقاط مختلف اروپا با توجه به شیوع موج دوم کرونا در کشورهایشان به عملکرد ضعیف دولت‌های خود اعتراض کردند. با افزایش آمار تعداد مبتلایان در انگلیس مردم به خیابان‌ها آمده و هزاران تن از معترضان با وجود دستورالعمل‌های بهداشتی و هشدار پلیس در خیابان‌های لندن تظاهرات کردند. در این حرکت اعتراضی مردم با سردادن شعارهایی ویروس کرونا را فریبکاری سیاسی خوانده و دولت محافظه کار بوریس جانسون را دروغگو خطاب کردند. در فرانسه مردم در پایتخت و چند شهر دیگر این کشور به محدودیت‌های رفت و آمد که در پی گسترش شیوع ویروس کرونا اعمال شده است اعتراض کردند. در حالی که تجمع بیش از شش نفر در پاریس ممنوع است مردم در میدان «جمهوریت» این شهر تجمع کرده و خواستار استعفای ماکرون شدند. گزارش‌ها حاکی است پلیس برای متفرق کردن معترضان از گاز اشک آور استفاده کرده است. شهرهای مختلف آلمان هم شاهد تجمع اعتراضی هزاران شهروند این کشور در مخالفت با محدودیت‌های کرونایی بودند. به گزارش خبرگزاری «د. پ. آ» آلمان تنها در شهر مونیخ واقع در جنوب آلمان بیش از ۱۰ هزار نفر به خیابان‌ها آمده و مخالفت خود را با ادامه سیاست‌های کرونایی دولت به نمایش گذاشتند. گزارش‌ها حاکی است در شهرهای آلمان هزاران نفر علیه این سیاست‌ها و نیز اقدامات خودسرانه دولت و نقض حقوق اساسی شهروندان تظاهرات کردند. این در حالی است که کمی قبل‌تر نیز هزاران مخالف اقدامات کرونایی در برلین تجمع کرده بودند. شمار

^۱ یورو نیوز، «فرانسه بار دیگر برای دست کم یک‌ماه به‌طور سراسری قرنطینه می‌شود»، ۲۸/۱۰/۲۰۲۰

^۲ یورو نیوز، «کرونا در اروپا؛ آغاز قرنطینه سراسری دوم در بلژیک»، ۳۰/۱۰/۲۰۲۰

معترضان در برلین حدود ۲۰ هزار تخمین زده شد. شاهدان می گویند تظاهرات در برلین احتمالاً بزرگترین تجمع اعتراضی بود که تاکنون علیه تدابیر کرونایی دولت‌ها در اروپا برگزار شده است.

❖ آمار مبتلایان و فوت شدگان شهروندان اروپایی بر اثر بیماری کرونا^۱

کشور	مبتلایان	فوت شده ها
فرانسه	۱,۷۸۷,۳۲۴	۴۰,۴۳۹
اسپانیا	۱,۳۸۸,۴۱۱	۳۸,۸۳۳
انگلیس	۱,۱۹۲,۰۱۳	۴۹,۰۴۴
ایتالیا	۹۳۵,۱۰۴	۴۱,۳۹۴
آلمان	۶۷۲,۵۰۷	۱۱,۵۰۵
لهستان	۵۴۶,۴۲۵	۷,۸۷۲
بلژیک	۵۰۰,۷۸۹	۱۳,۰۵۵
اوکراین	۴۶۰,۳۳۱	۸,۴۵۰
جمهوری چک	۴۱۴,۸۲۸	۴,۸۵۸
هلند	۴۱۰,۰۶۵	۸,۰۰۴
رومانی	۳۰۳,۷۵۱	۷,۸۷۹
سوئیس	۲۱۱,۹۱۳	۲,۷۷۲
پرتغال	۱۷۹,۳۲۴	۲,۸۹۶

❖ بحران کرونا و همگرایی اروپایی

پر واضح است که همگرایی اروپایی طی سال‌های اخیر به دلیل برگزیت و یا روی کار آمدن احزاب دست راستی افراط‌گرا دچار افول شده است و شیوع بیماری کووید ۱۹ و تبعات اقتصادی حاصل از آن می‌تواند اختلافات احزاب اروپا را بیشتر کند. بسیاری از احزاب ملی‌گرا با گرایش‌های افراطی در اروپا تلاش می‌کنند تا محدودیت‌های اعمال شده برای مقابله با شیوع کرونا را سوء استفاده دولت‌های اروپا از قدرت معرفی کنند. باید در نظر داشت اتحادیه اروپا با توجه به سازوکارهای

^۱. آمارها تا تاریخ ۹۹/۰۸/۱۹ می باشد؛ Worldometer.info/coronavirus/

پیچیده حکمرانی خود به نوعی در بحث کرونا انفعالی برخورد کرد. سازوکار پیچیده حکمرانی در اتحادیه اروپا در بسیاری از موارد منجر به آن شده که این کنشگر خیلی دیر هنگام وارد عرصه شود و نتواند سیاست منسجمی را اتخاذ کند. تقریباً در خیلی از بحران‌های اقتصادی، سیاسی و امنیتی اتحادیه اروپا واکنش دیر هنگام از خود بروز داده است. دلیل آن هم به این موضوع برمی‌گردد که این اتحادیه در بحث‌های راجع به مسائل امنیتی نمی‌تواند سریعاً وارد عمل و تصمیم‌گیری شود. در مورد شیوع ویروس کرونا نیز چون به سلامت و بهداشت عمومی بازمی‌گردد و پیامدهای امنیتی دارد اگر همین روند دنبال شود منجر به انفعال و در نتیجه واگرایی در این اتحادیه می‌شود. در حال حاضر برخورد این اتحادیه با کرونا و پیامدهای ناشی از آن می‌تواند آثار منفی بر همگرایی اروپایی برجای بگذارد و بعد از بحث برگزیت که به نوعی به شکست همگرایی اروپایی در یک مقطع زمانی منجر شده بود، بحث کرونا نیز احتمالاً باعث بروز اختلافات در بین کشورهای که بیشتر درگیر این ویروس هستند مانند ایتالیا و اسپانیا خواهد شد.^۱

اکثر تحلیل‌گران بر این باورند شیوع گسترده ویروس کرونا در اروپا آزمونی جدی برای کشورهای اروپایی بود تا توانایی‌های خود را در مواجهه با بحران‌های بزرگ بین‌المللی مورد ارزیابی قرار دهد. متأسفانه کشورهای اروپایی نتوانستند آن طور که انتظار می‌رود در مقابل شیوع کرونا واکنش مطلوب نشان دهند و کارنامه مطلوبی از خود به‌جای نگذاشتند. موج دوم شیوع کرونا و پیامدهای آن می‌تواند اروپا را بیش از گذشته تضعیف نماید. به نظر می‌رسد در صورت استمرار ناتوانی اروپایی‌ها در کنترل و مدیریت شیوع کووید-۱۹ اختلافات اروپائیان افزایش خواهد یافت و لطمات اقتصادی حاصل از آن می‌تواند دیگران را به فکر خروج از این اتحادیه ترغیب نماید. چنان که در حال حاضر می‌بینیم در برخی از کشورهای عضو این اتحادیه از جمله ایتالیا زمزمه‌هایی مبنی بر احتمال جدایی از اتحادیه اروپا مطرح می‌شود و مقامات ایتالیا این اتحادیه را متهم می‌کنند که این کشور را در شرایط سخت شیوع ویروس کرونا تنها گذاشته و از آن حمایتی نکرده است.

❖ نتیجه‌گیری

پیش از شیوع کووید ۱۹ به نظر می‌رسید قاره اروپا به سبب بهره‌گیری از پیشرفت‌های پزشکی و استانداردهای بالای بهداشتی از احتمال شیوع بیماری‌های خطرناک مصون است. از منظر اروپا شیوع بیماری‌های تنفسی و عفونی بیشتر مختص کشورهای جهان سوم بود که از ضعف سیستم کارآمد بهداشتی و درمانی توسعه نیافته رنج می‌بردند و اروپا نظام سلامت خود را برتر از دیگر کشورها معرفی می‌کرد. اما با شیوع کرونا معاملات ذهنی کشورهای اروپایی برهم خورده است. شیوع این بیماری در اروپا همچنین تصور جهانی از این کشورها را دگرگون کرده است. عملکرد کشورهای اروپایی ماه‌های آغاز شیوع (موج اول) ناامیدکننده بود و شهروندان زیادی در ایتالیا، اسپانیا، فرانسه و اسپانیا جان خود را از دست دادند.

همزمان با آغاز موج دوم شیوع ویروس کرونا و افزایش بی‌سابقه شمار مبتلایان و کسانی که جان خود را از دست داده‌اند در بسیاری از کشورهای اروپایی از جمله آلمان، فرانسه، انگلیس و اسپانیا محدودیت‌های جدید برای رویارویی با گسترش بیماری کووید-۱۹ وضع شده است. قوانینی که تاکنون دستاورد ملموسی نداشته و کشورهای بزرگ اروپا کانون شیوع

^۱ شورای راهبردی روابط خارجی، «عملکرد اتحادیه اروپا در قبال بحران کرونا»، ۱۳۹۹/۲/۴

کرونا محسوب می شوند. در روزهای گذشته هزاران نفر از شهروندان کشورهای اروپایی در اعتراض به محدودیت‌ها و سخت‌گیری‌ها به بهانه مقابله با همه‌گیری کرونا، به خیابان‌ها آمده و خواهان رعایت حقوق اساسی خود از سوی دولت‌ها شدند. مردم اروپا از چگونگی مقابله پایتخت‌های اروپایی با این بیماری خشمگین هستند زیرا تعدادی از کشورهای اروپایی در فهرست بیشترین آمار ابتلا و مرگ در میان کشورهای جهان قرار دارند.

بحران کرونا نشان داد نظام سلامت در اروپا تا چه اندازه می‌تواند ناکارآمد باشد. بحران مواد غذایی، ماسک و ژل ضد عفونی‌کننده در کشورهای غربی پس از شیوع کرونا بسیار جدی بود. آمار بالای تلفات کرونا، در کنار صحنه‌های دردناکی همچون گزینش بیماران برای معالجه، درمان مبتلایان در راهروی بیمارستان‌ها و پیاده رو خیابان‌ها، و بالا رفتن ناامنی اجتماعی قاره اروپا نشان داد کشورهای اروپایی بر خلاف تصویر کاذبی که از خود خلق کرده‌اند در عمل و مدیریت واقعی بحران‌ها با ضعف‌های گسترده‌ای روبرو هستند.

